

ért. Könyveit is elviszi. Milyen féltve őrizte azokat. Még a férjétől kapta... Senkinek sem adta oda olvasni. Csak nekem.

Hetvenkilenc éves volt.

De miféle zaj ez? Ja igen. Most mennek haza az elsősök az iskolából. Van köztük már néhány jó pajtásom. Ezek mindig idejönnek a vaskerítéshez és bekiabálnak nekem: Mikulás bácsi! Én pedig odamegyek hozzájuk és kicsit beszélgetek velük. Mi volt az iskolában? Tudták-e a leckét. És te Jancsi, le tudod-e már írni a nagyhasú bét?

Ők válaszolgatnak bátran, szemembe nézve. Már kéthónapos diákok, már megbarátkoztunk. Eleinte megilletődve álltak meg ráncaim előtt, de aztán tréfás kérdéseimtől feloldódtak. Nem tudom, miért, Mikulás bácsinak szólítanak. Sokszor félóráig is elbeszélgetnek velem.

Az előhírnökök már idefutottak. Már hallom: Mikulás bácsi! Mikulás bácsi!

Hogy ne kiabáljanak hiába, odamegyek hozzájuk. Közben egyre gyűlik a gyereksereg. A kis Jóska élém áll.

— Mikulás bácsi, tessék mondani olyan vicceseket...

— Ma nem gyerekek. Ma nem. — A rámnylt gyerekszemek csodálkozva néznek, de megérzik, hogy most szomorú vagyok. Aztán az egyik lekapja a másik sapkáját és elfut vele. Az meg utána. Ketten lökdösődni kezdenek — úgy, mint ötven-száz évvel ezelőtt, mint mindig, mióta ilyen kis pocok az iskolából kijönnek.

— Na ne lökdösődjetek — szólok a két kis kakasra. — Szeressétek egymást. — Abbahagyják. Aztán, mintha vezényszóra történne, tovább szaladnak. Zörög a sok kis táskában az írószer. Egy sem marad itt. Ma nem voltam érdekes nekik.

Visszalépegetek a székemhez és a másikat pár méterrel odébb húzom. Miért vannak egymás mellett?

Égészen forrón süt a nap. Még melegítem a csontjaimat. Hány óra lehet? Előveszem zsebórámat, amelyet régen apámtól örököltem. Egy óra múlva lesz ebéd. Csend van. Távlabbi padokon, székeken a többiek üldögélnek. Télikabátokon, szvettereken keresztül süt a nap, mint meleg jóság, mint őszi ajándék.

Nézd az alkotók, kutatók, mérhetetlen tömegét a laboratóriumban, a stúdiókban, sivatagokban, gyárakban, a társadalom mélységeiben, lásd meg azokat, akik fáradoznak. Mindaz, ami általuk erjed: művészet, tudomány, gondolat mind érted van. Rajta, tárd ki karjaidat, szívedet, fogadd Jézus példája szerint a hullámok áradását, az emberi életnedvet, mert nélküle elheredsz, mint a virág víz nélkül.

Mi válik inkább javára egy kereszténynek? — ha cselekszik vagy ha szenved? az élet vagy a halál? a növekedés vagy a kisebbedés? a birtoklás vagy a lemondás? Általános felelet: miért kell elválasztani vagy szembeállítani ugyanannak az erőfeszítésnek két természetes változatát? Legfőbb kötelességed és vágyod az egyesülés Istennel. De az egyesüléshez előbb az kell, hogy létezz, önmagaddá légy, amilyen tökéletesen csak lehet. Tehát előbb ki kell fejlődöd, birtokba kell venned a világot, hogy létezhess — azután, ha ez megtörtént, vonulj vissza, és nyugodj bele, hogy egyre kisebb leszel másokért. Ime a kettős és egyetlen szabálya a tökéletes keresztény aszkézisnek.

Teilhard de Chardin